

Länsmannen

POLISMYNDIGHETEN I VÄSTRA GÖTALAND NR 3 OKTOBER 2010 ÅRGÅNG 16

A close-up portrait of a woman with long, wavy brown hair, smiling slightly. She is wearing a dark jacket and a colorful striped scarf. The background is dark with bokeh light spots.

” Den första och viktiga nyckeln till att få någon att berätta sin historia är att bygga upp en tillit mellan förhørsledaren och den som förhörs.”

Anna Berntsson, utredare LKP, sidan 14

Tema: Utredning i fokus

Med tålmod och empati som viktiga arbetsredskap

FOTO ROGER LUNDSTEN

DET SOM FÖR oss kan kännas som ett rent rutinärende, kanske en bagatell, kan för andra upplevas som en oerhört stor och omvälvande händelse. Vi åker på ett larm, det är ett inbrott eller en misshandel, precis som alla andra dagar. Det är lätt hänt att man då och då behandlar såväl larmet som den efterföljande utredningen som ett i mängden.

NÄR VI GÖR det får vi inte glömma det viktigaste av allt – brottsoffren. För dem är det en unik händelse. Det kan handla om att de själva eller någon närstående har kommit till skada eller har upplevt en obeskrivbar rädsla i samband med händelsen. Att just deras ärende tas om hand och utreds på rätt sätt är avgörande för hur de ska kunna gå vidare och för hur de ska se på polisen under lång tid framöver.

OM VI SER till att ha den bilden med oss i vårt dagliga arbete – och det vet jag att de flesta av oss har – så tror jag att vi kommer att uppleva en större arbetsglädje genom att vi känner att det vi uträttar är meningsfullt. Med automatik kommer kvaliteten i vårt arbete att öka. Vi kan se målsägaren i ögonen och säga att vi ska göra allt som står i vår makt för att utreda

just hans eller hennes brott och vi ska också känna att vi vet att det vi säger är sant.

JAG HAR PÅTALAT vikten av ett gott bemötande vid tidigare tillfällen, men vissa saker kan inte sägas för många gånger, just för att de är så viktiga. Det kan vara svårt att ge alla den tid de behöver när man själv känner sig stressad och ser hur högarna växer. Det är då det gäller att påminna sig själv om att just detta ärendet kan vara det största målsägaren någonsin har varit med om. Att få information om vad som händer, om hur utredningen fortskrider, kan vara av yttersta vikt för den drabbade. Ibland kanske det helt enkelt handlar om att hitta någon som lyssnar. Vi poliser får åta oss kuratorsrollen, samtidigt som vi ska jobba med ärendet. Det är ingen lätt balansgång, men de som behärskar konsten är ofta mycket duktiga utredare.

POLISEN I SVERIGE har ett högt förtroende hos allmänheten. Det baseras på vår förmåga att komma när någon behöver hjälp, att vi utreder de brott som har begåtts och att vi ger allmänheten den service de förväntar sig. Ett förtroende måste förtjänas,

annars kommer det snart att minska. Det är upp till oss att värna om detta förtroende, att se till att vi ökar vår andel redovisade ärenden till åklagare samtidigt som vi ser till att utredningarna håller en tillräckligt hög kvalitet och att vi bemöter brottsoffren på ett värdigt och empatiskt sätt.

DETTA NUMMER AV Länsmannen har utredningsarbetet som tema. Det är ett viktigt ämne att belysa eftersom vårt resultat i utredningsarbetet är det som avgör hur beslutsfattarna ser på oss. I regleringsbrevet krävs fler redovisade ärenden till åklagare och en högre upplärningsprocent. Vi måste kunna leverera detta, särskilt med tanke på att vi har blivit så många fler poliser de senaste åren. Vi är duktiga, men vi måste vässa oss ännu mer. Först då kan vi vara nöjda med våra insatser, både kvalitativt och kvantitativt. ■

Ingemar Johansson
Länspolismästare

I detta nummer

- Helena Trolläng – åklagaren som blev polischef 4
- Uppföljning: Nancy 6
- Tema: Ökade resurser ger ökade krav 8
- Tema: Utredningsläget i varje polisområde 10
- Tema: Samordningsenheten i Fyrbodals 12
- Tema: Anna: förhørsledare 14
- Tema: Minnets psykologi 16
- Tema: Utredningar vi minns 18
- Tema: Saknade pusselbitar? 20
- Polisen måste lösa fler seriebrott 22
- En nödvändig skilsmässa? 24
- Krönika: Att nå resultat – tillsammans 26
- Rättsrutan: Om västförbud i restaurangmiljö 27
- Notiser och Hälsa med Lotta 28
- Profilen: Claes Johansson 30
- Vad anser du vara en utredares viktigaste egenskap? 32

FOTO MARIA HÄLLQVIST

Redaktören har ordet

FÖR ETT ÅR sedan fick polisområdescheferna i uppdrag att se över och förbättra sina utredningsresultat då kravet på oss ökat. Samtidigt är det viktigt att vi har brottsoffrens perspektiv i bakhuvudet för att komma ihåg varför vi ska förbättra resultaten och varför vårt arbete är så viktigt.

I DET HÄR numret av Länsmannen har vi valt att skildra myndighetens utredningsverksamhet utifrån olika perspektiv. Allt från hur det i dag ser ut i våra polisområden till mekanismerna som styr i en förhörssituation – vad bör man som förhørsledare tänka på för att nå ett bra resultat?

MED EN ÖNSKAN om en fin höst lämnar jag nu över till min vika-rie Tomas Seger, då jag ska vara föräldraledig ett år. ■

Sophia Sånglöf

Redaktör: Sophia Sånglöf (031-739 21 19) **Ansvarig utgivare:** Malin Sahlström **Omslagsbild:** Anna Berntsson, utredare på länskriminalpolisen vid Polismyndigheten i Västra Götaland. **Foto:** Sophia Sånglöf **Redigering/form:** Sophia Sånglöf **E-post:** informationsenheten.vastragotaland@polisen.se. **GroupWise:** Informationsenheten Västra Götaland **Tryck:** Elanders Sverige AB. Nästa nummer utkommer i december 2010. Kontakta redaktören om du har texter eller idéer på artiklar. Redaktionen ansvarar inte för obeställt material. Vi förbehåller oss rätten att redigera och korta insända texter. **Adressändringar:** Vill du göra en adressändring hör du enklast av dig till personalstods-enheten.vastragotaland@polisen.se

NAMN: Helena Trolläng
YRKE: Jurist/biträdande
polisområdeschef i Skaraborg
ÅLDER: 36
FAMILJ: Sambo och en 4-årig son
BOR: Trollhättan

Helena Trolläng

– åklagaren som blev polischef

■ TEXT OCH FOTO MARIA HÅLLQVIST

Trots att Helena Trolläng trivdes i rollen som åklagare, tog hon chansen när hon erbjöds ett jobb som biträdande polisområdeschef inom Polismyndigheten. Med förmånen att ha arbetat för båda sidor, reflekterar hon över skillnader och likheter mellan Polisen och Åklagarmyndigheten.

- Efter att ha tagit sin kandidatexamen i juridik år 2000 arbetade Helena Trolläng med affärsjuridik på en advokatbyrå i Stockholm, men gick sju år senare över till Åklagarkammaren i Uddevalla.

– Jag hade vetat sedan jag var ung att jag ville bli jurist, men när jag äntligen fick ett bra jobb på en prestigefylld byrå, upptäckte jag ganska snabbt att affärsjuridik inte alls var min grej.

Hon beskriver sina tre år som åklagare som fantastiska och att hon äntligen kände att hon hamnat rätt. Ändå tackade hon ja till att, under en tidsbegränsad period, få prova på tjänsten som polisområdeschef i Skaraborg. En tjänst hon numera sökt på fast basis.

– Fram till i vintras var jag övertygad om att jag skulle jobba som åklagare resten av mitt yrkesliv, men när jag blev erbjuden den här tjänsten ville jag inte missa chansen, förklarar Helena Trolläng.

Fördelen densamma som nackdelen

I sin roll som åklagare hade hon alltid haft ett mycket gott samarbete med Polisen och tyckt att Polisens uppdrag, som är betydligt bredare än

Åklagarmyndighetens, kändes intressant.

– Här fick jag möjligheten att inte bara jobba med utredning och lagföring, utan även med de nog så viktiga bitarna brottsförebyggande arbete och service.

Helena Trolläng menar att fördelen med att komma till Polisen som åklagare går hand i hand med den största nackdelen: att hon inte är polis. Att hon kommer utifrån gör att hon har ett utanförperspektiv som många gånger är viktigt. Hennes juridiska bakgrund är också en stor fördel eftersom många av de frågor som hamnar på hennes bord är av just juridisk karaktär snarare än polisiär. Det finns situationer då hon saknar erfarenheten från polisyrket. Hon arbetar dock aktivt med att kompensera detta genom att försöka sätta sig in i verksamheten. Hon besöker olika enheter och avdelningar, går på befälsmöten, deltar i kommenderingar och åker med olika turlag i radiobilarna.

Gemensamt syfte

Trots att Polisens och Åklagarmyndighetens verksamheter har mycket gemensamt, att utreda och lagföra brott, finns det många praktiska och kulturella skillnader dem emellan.

Som åklagare är man ena stunden förundersökningsledare hos Polisen, andra stunden sitter man i rätten eller på sitt kontor och handlägger ärenden. Helena Trolläng beskriver hur hon i sin roll som kammaråklagare var en del av den dagliga operativa verksamheten, vilket handlade om att ”kavla upp ärmarna, sticka ner händerna och jobba” vilket skiljer sig lite från hennes nuvarande yrkesroll.

– Här är det inte jag som rent fysiskt ska kavla upp ärmarna och göra jobbet. Vi har fantastiska enhetschefer och operativa chefer som sköter den dagliga operativa verksamheten. Polisområdeschefen Håkans Sandahls och mitt jobb är att ge dem förutsättningar för att kunna göra sitt jobb på ett bra sätt, förklarar hon.

Polisverksamheten upplever hon också som mer pragmatisk och mångfacetterad. Hon tycker att befälsstrukturen är tydlig och öppen jämfört med den dolda struktur som många gånger finns på en advokatbyrå.

Synen på samarbetet mellan åklagare och polis

Många poliser tycker att samarbetet med åklagare stundtals är svårhanterligt. Helena Trolläng har fördelen att kunna se det från båda sidorna och känner igen problemet. Som åklagare inser man att man kan vara svår att nå för Polisen. Man sitter i rätten i flera dagar i sträck och då finns det sällan utrymme för att ta den aktiva

Fortsättning ►►

- roll som förundersökningsledare som Polisen många gånger har ett behov av.

Hon tror att man måste jobba på kommunikationsvägarna mellan de båda myndigheterna för att komma runt problemet. Eftersom varje åklagare själv ansvarar för sina ärenden är detta en problematik som är svår att helt komma runt. Ett bra exempel tycker hon vore om åklagaren kunde ha en bestämd dag i veckan när han eller hon fanns tillgänglig för Polisen.

Framtida utmaningar

En stor utmaning för rättsväsendet såväl som för myndigheten, tycker Helena Trolläng är att anpassa polisverksamheten efter dagens brottslighet. Ett exempel är problemet med utländska ligor som opererar i landet under kortare perioder för att sedan åka vidare, så som nyligen skett i Skaraborg.

– Den här typen av rörlig brottslighet ställer krav på snabb och uppdaterad KUT-info och inte minst krav på en fungerande samordning mellan polismyndigheterna. Vi behöver även ha en flexibel organisation med rätt information och materialstöd, som kan matcha dygnets tider och brottslighet, såväl som den säsongsbetonade brottsligheten, säger Helena Trolläng.

Dagens alltmer komplicerade brottslighet genererar stora utredningar, vilket ställer högre krav på Polisen och åklagarna att göra materialet överskådligt.

– Det spelar ingen roll hur mycket man tycker att man har löst ett brott och hur säker man är på att rätt personer sitter, så länge man inte kan förklara det på rätt sätt för domstolen, säger den alltjämt närvarande åklagaren i henne, Helena Trolläng. ■

Mordet på 18-åriga Nancy Tavsan har varit ett av årets mest uppmärksammade mordfall i Västra Götaland. En ung man har blivit dömd för mordet som löstes tack vare ett mycket gott samarbete mellan olika avdelningar och enheter.

- En timme efter midnatt den 30 december 2009 lämnade 18-åriga Nancy Tavsan en födelsedagsfest i Hjällbo. På vägen hem pratade Nancy med en väninna i telefonen, som hörde hur Nancy plötsligt skrek. Väninnan och dennes far gav sig ut för att leta efter Nancy och de hittade henne svårt misshandlad i en skogsbacke. Hon fördes till Sahlgrenska sjukhuset där hon avled tidigt på morgonen klockan 04.38.

En mordutredning inleddes

Det som var en grov misshandel blev nu en mordutredning. Redan tidigt samma natt visste polisen vilken fest offret befunnit sig på och en polispatrull begav sig till lägenheten och identifierade deltagarna. I lägenheten fanns flera kameror och festdelta-

garna hade tagit en mängd bilder på varandra. Bilderna blev en viktig pusselbit i utredningen.

Ärendet hamnade direkt på länskriminalpolisens grova brottsrotel. Rotelchefen Per-Olof Johansson satte tillsammans med beredskapskommisarierna ihop en spaningsgrupp med tjugo rutinerade medarbetare. I gruppen ingick förutom spanare även tekniker, IT-analytiker, analytiker på Kuten, fu-registrator och förhørsledare. Åklagare Ulrika Åberg kom in som intresselottad på ärendet samma dag som utredningen drog igång. Samtidigt gjorde områdespoliserna en stor insats för att lugna stämningen och för att få in tips till polisen. En kort tid efter mordet identifierades två killar i 16-årsåldern som

Platsen där Nancy hittades.

befunnit sig på platsen. Det visade sig att de två anhållna killarna hittat en mobiltelefon vid brottsplatsen och när de så småningom förstått att det var Nancys telefon de hittat vågade de inte kontakta polisen. De anhölls för skyddande av brottsling men släpptes.

Svårt att hitta spår

Det visade sig bli svårt att hitta gärningsmannen. Vittnen saknas och en mängd personer har vistats på brottsplatsen.

– Eftersom händelsen från början var en räddningsinsats blev brottsplatsen inte omedelbart avspärrad, och vi hade heller inga bilder från när Nancy låg kvar eftersom hon avfördes med ambulans. Det gjorde att vi fick svårt att fastställa ett exakt händelseförlopp, berättar Per-Olof Johansson.

Obduktionen visade att Nancy utsatts för sparkar och/eller slag, blivit släpad i kläderna vilket medfört skador på halsen samt blivit utsatt för våldtäktsförsök. En flaska Pom-

mac Magnum som hittades på platsen var högintressant men den tekniska undersökningen gav inga spår från någon gärningsman.

– Det var ett svårt spaningsläge. Trots att vi pratade med många personer verkade ingen ha sett eller mött någon misstänkt gärningsman, säger Per-Olof Johansson.

Vändningen i Nancy-fallet

I mitten av januari i år upptäcktes ett intressant samband i ett annat ärende. En man i 20-årsåldern, som var på samma födelsedagsfest som Nancy, misstänktes för ett grovt våldtäktsförsök på Molinsgatan i Göteborg. Kvinnan var grovt misshandlad och hade fått svåra skador på huvudet. Den misstänkte visade sig bo på Bergsgårdsgärdet i närheten av där Nancy hittades. Han delgavs misstanke om mord den 15 februari, redan häktad i det andra ärendet på Molinsgatan.

Vid husrannsakan i mannens bostad hittade polisen en mobil som tillhörde offret.

– Vi satte mannen i samband med Nancy under de diskussioner vi hade på våra möten. Vi uppmärksammade att gärningsmannens modus stämde med ett ärende vi redan hade på enheten, berättar Per-Olof Johansson.

Spaningsgruppen, som nu leddes av kommissarie Anders Sandholm, ansträngde sig till det yttersta för att få fram ytterligare spår. Man gjorde bland annat omfattande spårningar av telefoner, kollade upp bilar och knackade dörr. Samtidigt gjorde SKL en mängd tester, dock utan att finna spår som kunde binda en gärningsman vid mordet på Nancy.

– Trots svårigheterna att hitta bindande bevis kunde vi inte utesluta att

den misstänkte hade med mordet att göra, säger Per-Olof Johansson.

Under utredningens gång fick gärningsmannaprofilgruppen från RPS ta del av videoupptagningar från förhören med den misstänkte.

– Gruppen fann för troligt att den misstänkte även kunde vara inblandad i mordet på Nancy, berättar Per-Olof Johansson.

Blodsdroppe på sko

Den erfarna förhørsledaren Zed Bjälldal höll under vintern upprepade förhör med den misstänkte. När mannen delgavs misstanke om mord på Nancy Tavsan nekade han som väntat till gärningen.

– Mannen pratade gärna, men det var inte så att han självmant erkände något. SKL lyckades så småningom säkra ett viktigt dna-spår – en blodsdroppe från Nancy på mannens sko. Men det var inte förrän i slutet av mars som bevisläget var sådant att åklagaren kunde gå in med en häktningsframställan om mordet på Nancy, säger Zed Bjälldal.

Han begärdes häktad för mordet på Nancy den 24 mars då bedömningen gjordes att det förelåg sannolika skäl. Stämningsansökan lämnades in den 5 juli och åtal väcks.

Dömde mannen överklagar

Under rättegången nekade den misstänkte till allt, utom att ha stulit en mobiltelefon från kvinnan på Molinsgatan. Tingsrätten gick på åklagarens linje och dömde mannen till 16 års fängelse för mord och två grova våldtäktsförsök. Den misstänkte har överklagat domen.

Hovrättsförhandlingen förväntas starta i slutet av november detta år. ■

Per-Olof Johansson, chef grova brottsroteln.

Ökade resurser ger ökade krav

■ TEXT TOMAS SEGER / FOTO INGRID ADETUN OCH SOPHIA SÅNGLÖF

Regeringens mål på 20 000 poliser är uppnått. Aldrig förr har det funnits så många poliser i landet. Även vår myndighet har fått ett tillskott på nya kollegor. Det innebär samtidigt att kraven på oss att leverera ett bättre resultat ökar, inte minst när det gäller utredningsverksamheten.

► Personalförstärkningen till vår myndighet medför att Rikspolisstyrelsen vill se en förbättring i våra resultat. Och länspolismästare Ingemar Johansson har gott hopp om att lyckas. – Jag tror att vi i stort sett kommer att klara målen för Västra Götaland under 2010.

Målen han talar om handlar bland annat om antalet redovisade ärenden till åklagare, framför allt inom Brottsområde 1 (våldsbrott, tillgreppsbrott och skadegörelsebrott samt övriga brott mot person), där myndighetens utredningsmål för 2010 har ökat med cirka 650 ärenden jämfört med föregående år.

Traditionellt polisarbete

RPS har redan tidigare påpekat att vi, med befintlig resurs, borde kunna förbättra våra utredningsresultat bland annat genom ett bättre användande av Polisens underrättelsemodell (PUM)

och Polisens nationella utredningskoncept (PNU). Och det handlar enligt länspolismästaren inte om några konstigheter, utan snarare traditionellt polisarbete som det alltid har sett ut. Det vill säga bra förstahandsåtgärder, fokus på anmälan och så många utredningsåtgärder som möjligt i nära anslutning till brottet.

– Många brott är en färskvara. Det blir naturligtvis svårare att göra en utredning framgångsrik om det går flera månader innan man återkommer till en målsägande eller ett vittne, eftersom risken då är stor att de har glömt viktiga uppgifter, säger Ingemar Johansson.

Spårsäkring allt viktigare

Henry Thor är utredningschef i Alingsås. Med 31 år i utredningsverksamheten bakom sig har han sett hur yrket har förändrats över tid. Han håller med länspolismästaren om vikten av bra förstahandsåtgärder, och säger att det i dag nästan är nödvändigt att finna spår på en brottsplats för att nå bra resultat. Med fingeravtryck, dna och skoavtryck blir det svårare för en misstänkt gärningsman att neka brott.

Samtidigt gäller det att prioritera hårt mellan

ärendena.

– Vi ska inte spillta krut på anmälningar som vi kan se att det inte blir någonting av på sikt. Även om det kan kännas tufft att skriva av ärenden är det bättre att göra det i ett tidigt

Henry Thor.

skede och istället fokusera på sådant vi tror kan leda någonstans, säger Henry Thor.

Tar tid att skaffa rutin

Angående återväxten tror han inte att det är svårare att rekrytera nya utredare i dag än det var förr. Däremot menar han att statusen på yrket har sjunkit över tid.

– När jag började var alla utredare kriminalinspektörer. Och lönemässigt låg de på samma nivå som ett vakt-havande befäl, så visst har mycket förändrats sedan dess. Sedan tycker jag att det borde satsas mer på vidare-utbildningar för utredare.

Ingemar Johansson medger att det kan finnas anledning att se över utbildningen, och att det inom vissa delar av verksamheten förmodligen finns för få personer med specialkunskaper. Men han säger också att det tar tid att bli en bra utredare.

– Det är svårt att över en natt gå från en helt annan verksamhet till att bli utredare. Inom vissa typer av brottsutredningar tar det ett antal år att bli en så pass rutinerad utredare och förhållsledare att man når bra resultat.

Allmänhetens perspektiv

Ingemar Johansson menar också att vi ibland måste påminna oss om att se

vårt uppdrag ur allmänhetens perspektiv, och ställa oss frågan ”varför finns Polisen till?”. Då blir det lättare att se vikten av en god utredningsverksamhet, säger han.

– Jag har en mycket enkel filosofi som innebär att Polisen först ska försöka förebygga brott. Kan vi inte göra det ska vi förhindra brott. Och lyckas vi inte förhindra brottet ska vi utreda det och se till att gärningsmannen blir lagförd och att målsäganden får sin rätt. Allt annat är egentligen ganska ointressant. ■

Fortsättning ►►

» Hur ligger ni till med utredning

■ TEXT TOMAS SEGER / FOTO TEKNISKA ROTELN

Polisområde Fyrbodal Niclas Hallgren, polisområdeschef

– Vi arbetar hårt med att nå målet på 1 700 redovisade ärenden inom Brottsområde 1. Under sommaren omfördelas personal från utredningsverksamheten till yttre verksamhet med anledning av befolkningsökningen utefter kusten. Det uppkommer då ett produktionsbortfall som vi nu arbetar med att minska, men målsättningen är att nå målen.

Den absolut viktigaste faktorn för att nå framgång är engagerade utredare. En intresserad, kunnig och engagerad utredare löser det mesta. Sedan är det självklart viktigt med bra förundersökningsledning, bra förstahandsåtgärder och bra stödverksamheter som till exempel Lokus (lokal brottsplatsundersökare).

Polisområde Älvsborg Boel O Peterson, polisområdeschef

– Det är inom Brottsområde 1 det trycks hårdast på resultat, och därför fokuserar vi enbart på det området nu. I och med att vi gör det så har jag den absoluta förvisningen om att vi kommer att nå utredningsmålen på 1 700 redovisade ärenden vid årets slut. Vi har dessutom hjälp av våra nyaste poliser, som under hösten kompetensutvecklas inom utredningsverksamheten.

Långsiktigt så hoppas vi mycket på den akututredningsprocess som vi på försök startar vid årsskiftet. Tanken är att vi ska bli bättre på förstahandsåtgärder och se till att slutföra så mycket som möjligt av ett ärende redan de första dygnen, så att det inte hamnar i en balans på utredningsenheten.

Utredningsmålen i ditt polisområde?

Polisområde Storgöteborg
Lars Klevenparr, polisområdeschef

– Vår förhoppning och ambition är att vi ska klara utredningsmålet med 3 850 redovisade ärenden inom Brottsområde 1 för 2010. Vi har förutom en hård prioritering i ”linjen” tillskapat en särskild utredningsinsats för att nå målet. Om det visar sig att detta ändå inte räcker för att nå slutmålet kommer vi att överväga att tillskjuta ytterligare utredningskapacitet.

Jag är imponerad över den vilja som finns hos personalen att både genomföra en mycket stor strukturell förändring och samtidigt hårt arbeta med utredningsärenden. Jag vill också framhålla allt bra utredningsarbete som genomförs som inte renderar i ett protokoll, detta är också väl genomfört arbete. Polisområdets målsättning med det pågående förändringsarbetet är att vi ska få en robust, effektiv utredningsverksamhet – rätt bemannad för att långsiktigt klara uppsatta mål.

Polisområde Skaraborg
Håkan Sandahl, polisområdeschef

– Vi ligger bra till när det gäller utredningsmålen och det har vi gjort hela året. Vi har en väl fungerande utredningsverksamhet där utredningscheferna har varit tydliga med vilka mål vi har i samtal med medarbetarna och styrt mot Brottsområde 1 och de nationella målen. Vi har också många erfarna och duktiga utredare. En av våra främsta utmaningar framöver blir att överföra den kompetensen till nya utredare när de gamla går i pension. Vi har redan ett rotationsprogram för nya poliser med ett fokus på utredningsverksamhet som innebär viss tid på en utredningsgrupp. Vi har också startat en särskild utredningsgrupp på ena polisenheten under hösten för att både öka utredningskompetensen och bidra till ett ökat utredningsresultat. Jag är övertygad om att vi kommer att nå utredningsmålen för 2010. ■

Thomas Szögi, Marie Persson och Anna-Karin Tengrud på samordningsenheten.

Linda Johansson, Bertil Lindh, Ulf Andreasson, Eva Jarnryd och Gertrud Karlsson är fem av tolv medlemmar i gruppen.

Krångliga ärenden på en smidig samordningsenhet

TEXT OCH FOTO MARIA HÄLLQVIST

Den lilla gruppen civila utredare, poliser och forensiker på samordningsenheten i Fyrbodal är som en familj som trivs och tar hand om varandra.

De hanterar "ärendena som ingen annan vill ha" och tack vare ett flertal framgångsfaktorer når de fina resultat.

► För fyra år sedan hade polisområde Fyrbodal problem med att nå resultat i sina bedrägeri- och specialstraffrättsliga ärenden. Kriminalkommissarie Lars Håkansson, numera tillförordnad chef för kriminalavdelningen i Fyrbodal Öst, fick jobbet som chef för den nya enhet som skulle arbeta särskilt med att förbättra resultaten i dessa ärenden.

– Jag såg det som en utmaning. Det handlade om ärenden som ingen annan ville ha, och det behövdes personal med speciella kunskaper för att kunna hantera dem, berättar han.

Viktig resurs

Lars Håkansson startade upp samordningsenheten tillsammans med kollegorna Erolid Coleman och Thomas

medarbetare på samordningsenheten.

Ärenden i samordningsenheten

Szögi. Deras första stora ärende var ett stort, krångligt dobbleriärende kopplat till en väldigt gammal lagstiftning. Man behövde förstärkning i ärendet och värvade Ulf Andreasson och Bertil Lindh till enheten.

Ärendet, som pågår fortfarande, har resulterat i både en tingsrättsdom och en hovrättsdom och tas snart upp i Högsta Domstolen. Ulf Andreasson och Bertil Lindh blev kvar på enheten som under åren fortsatte att växa i takt med att ärendena blivit fler.

Uppmärksammade resultat
Utredningscheferna i Fyrbodals uppmärksammade enhetens goda resultat

och samordningsenheten blev en viktig utredningsresurs för polisområdet. Enheten utökades med tre forensiker som numera svarar för all elektronisk bevisning i Fyrbodals.

Lars Håkansson fick även frågan om samordningsenheten ville ta emot fyra civila utredare.

– Jag ville att det skulle fungera bra när vi tog in de civila utredarna, så jag pratade igenom det med gruppen som fanns på plats för att få höra deras synpunkter. Alla var positiva, säger han.

Glada för förstärkning

De nya utredarna behandlades som vilka aspiranter som helst som kom till enheten och fick varsin handledare bland poliserna när de började.

– När de kom var vi jättegglade för förstärkningen. Vi var såklart nyfikna på hur en civil utredare funkade och de visade sig vara duktiga, har ett brinnande intresse för jobbet och är väldigt lätta att samarbeta med. Dessutom har vi roligt ihop och trivs tillsammans, säger Ulf Andreasson som numera är tillförordnad chef på enheten.

Bred kompetens

Ärendena som hamnar hos samordningsenheten är i huvudsak bidragsbrott, arbetsplatsolyckor, bedrägeribrott, barnpornografibrott och ärenden av kategorin specialstraffrätt såsom jaktbrott och brott mot livsmedelslagen. Specialkunskaperna som utredarna har i bagaget kommer väl till pass.

Två utredare har tidigare arbetat på Försäkringskassan, en annan kommer från ett försäkringsbolag. Någon har en ekonomisk utbildning från Ekobrottsmyndigheten i bagaget och någon annan har specialiserat sig på miljölagstiftning. Forensikerna är också de specialutbildade inom sina områden.

Allt under samma tak

Man har kanske inte samma resurser som på andra ställen, men man har

andra betydande fördelar. Enheten är som en liten självständig ö som lyder direkt under staben i Fyrbodals. Man har sin egen ekonomi och eget personalansvar.

– Det är en enorm fördel att ha utredaren som arbetar med en barnpornografiutredning i samma hus som forensikerna som arbetar med bevisning. På det hela taget har vi ett väldigt bra samarbete och beslutvägarna är korta, menar Ulf Andreasson.

Egna rutiner

Man har också arbetat upp ett kontaktnät med andra myndigheter och ett nära samarbetet med vice chefsåklagaren i Uddevalla, Sune Johansson.

– Samordningsenheten är inte styrd av någon annan och därför kan man forma sina egna arbetsrutiner, vilket i sin tur skapar en lugn arbetsmiljö. Det är också i förlängningen därför man är effektiva och får domar i de ärenden man arbetar med, tror Lars Håkansson.

Eftersom ärendena som kommer till enheten inte behöver läggas åt sidan till förmån för något annat, kan utredarna lägga ner den tid som krävs på dem.

– Det skapar en arbetsro och man får chansen att göra något bra med ärendet, sammanfattar Ulf Andreasson. ■

Samordningsenheten

- Enheten startade för snart fyra år sedan
- På enheten arbetar fyra civila utredare, fyra poliser, tre dataforensiker och en assistent
- Ärenden de hanterar är bidragsbrott, arbetsplatsolyckor, bedrägeribrott, barnpornografibrott och ärenden av kategorin specialstraffrätt såsom jaktbrott och brott mot livsmedelslagen.

Anna:

förhørsledare

■ TEXT OCH FOTO SOPHIA SÅNGLÖF

I en förhörssituation gäller det att förhålla sig till sin roll som förhørsledare för att göra ett professionellt jobb. Ord som objektivitet, tillit, engagemang och arbetspress är alla högst relevanta för att nå målet; att styrka eller motbevisa en gärning.

► Anna Berntsson är sedan snart fem år tillbaka utredare av grova brott, framför allt våldsbrott, på länskriminalpolisen i Göteborg. Hon hamnade där som nyanställd civil utredare och hanterade till en början ärenden där hon höll förhör med målsägare och vittnen. I dag arbetar hon som alla andra på roteln med egna ärenden där hon håller förhör med samtliga inblandade.

– Jag gillar tempot som det innebär att ha frihetsberövade i ärendena, säger hon. Det är roligt för att det är mycket som ska hända på en gång och man sitter själv som spindeln i nätet och har kontakt med så många olika grupper både inom och utanför Polisen. Det kan vara allt från IGV-personal ute på närpolisområdena till SKL.

Fokus på kvalitet, inte staplar

Det är en komplicerad process att driva en utredning och att nå ett gott resultat samtidigt som en utredare har pressen på sig att hantera ärendet

skyndsamt. Anna Berntsson poängterar dock att fokus för hennes del aldrig kan ligga på redovisade staplar till statistiken utan att fokus alltid är på det aktuella ärendet och vilken kvalitet det bör hålla.

– Min målsättning är att alltid göra en så bra utredning som möjligt och att alla inblandade parter ska känna att de har blivit lyssnade på och att det inte finns några lösa trådar att följa upp när utredningen delges.

Se människan eller brottet?

Anna Berntsson menar att hon som förhørsledare måste se människan och inte bara brottet när hon möter en misstänkt. Hon berättar om lägen då hon har känt sig provocerad av den misstänkte. Om att förmå sig att behandla den personen som hon själv skulle velat bli behandlad och snarare ställa sig frågan varför hon

blivit provocerad.

– Den misstänkte är i en väldigt utsatt situation – speciellt om denne är frihetsberövad. Man bör vara ödmjuk inför detta. Jag kan inte börja lägga värderingar i det som sker eller bli upprörd och irriterad på personen om denne till exempel inte vill prata med mig.

Hon lyfter fram vikten av att vara professionell samtidigt som det är

viktigt att våga vara personlig, att vara den man är.

– Det är viktigt att jag som förhørsledare kan förmå till exempel

en målsägare i ett våldtäktsärende att berätta relevanta uppgifter trots det känslomässiga kaos hon eller

Egenskaper hos en bra förhørsledare enligt Anna

- nyfiken
- tålmodig
- ödmjuk
- påläst
- god lyssnare

han befinner sig i. Mitt arbete är att samla in så mycket information som möjligt så att åklagare har ett bra underlag för att kunna besluta om åtal ska väckas.

Framgångsfaktorer

Den första och viktiga nyckeln till att få någon att berätta sin historia är att bygga upp en tillit mellan förhørsledaren och den som förhörs. Anna Berntsson berättar att det börjar redan i den första kontakten som oftast är på telefon när hon kallar personen i fråga till förhör och sedan hela vägen in i förhørsrummet.

– Det gäller att bjuda på sig själv, att visa intresse för den man möter och att förklara vem man är och hur utredningsprocessen går till, säger hon. Det gör att den jag ska förhöra kan känna sig tryggare i situationen genom att jag gett ramen för det som kommer att hända.

Andra faktorer för ett lyckat förhör är enligt henne att man som förhørsledare är påläst och strategisk med den information man har. Som förhørsledare hanterar man informationen annorlunda beroende på om förhöret hålls med en misstänkt, en målsägare eller ett vittne.

Våga äga tystnaden

För att få fram så mycket information som möjligt måste man enligt henne våga äga tystnaden i förhöret och inte bli obekväma.

– Ofta kommer någonting ur tystnaden, säger hon, och det ligger på den jag hör att prata. De berättar oftast sin historia om man orkar hålla ut. Du får inte heller vara rädd för att ställa frågor som verkar dumma. Jag ska inte tolka något som sägs vilket innebär att jag måste be den jag förhör att förklara vad hon eller han menar. Om en målsägare i ett våldtäktsärende exempelvis säger att hon eller han ”gick ned på någon” kräver det att jag som förhørsledare vågar gå utanför bekvämlighetszonen för att få tydlighet i vad personen menar med detta. ■

Anna Berntsson

Minnets psykologi

■ TEXT OCH FOTO SOPHIA SÅNGLÖF

Vilka mekanismer styr i en förhörssituation och vad är avgörande för att förhöret ska bli bra? På Göteborgs universitet finns en forskargrupp, CLIP, som inriktar sig på rättspsykologin ur olika aspekter, bland annat hur minnet fungerar och vilken förhörsmethodik som ger bäst resultat.

► Pär Anders Granhag är professor i psykologi och har inriktat sig på rättspsykologi sedan snart tjugo år. Några av hans huvudområden är intervju- och förhörsmethodik, minnespsykologi – som är fundamentet i vittnespsykologin – lögnedetektion, och forskning

kring olika faktorer som kan påverka en utredare.

– För det första måste vi vara uppmärksamma på att olika mekanismer gäller då en utredare håller ett förhör med en misstänkt eller håller ett förhör med ett vittne eller målsägande,

säger han. Det finns vissa saker som är desamma; exempelvis att man bemöter den man förhör med respekt, men olika typer av rättspsykologisk forskning är relevant i de olika typerna av förhör.

Han poängterar att den forskargrupp han leder vill bidra med verktyg för att förbättra utredarnas arbete, inte bara säga vad man inte bör göra i en förhörssituation. Men i och med att en förhörsledare kan förstöra för exempelvis ett vittne i ett förhör är det

viktigt att vara medveten om dessa mekanismer. Det är dock lika viktigt att veta hur man kan hjälpa den som blir förhörd på traven med att minnas.

Första kontakten avgörande

I förhörssituationen går mycket ut på att hjälpa den förhörde att minnas en händelse, men som förhørsledare får man inte negligera att det är det som sker innan förhöret som ger förutsättningarna för hur väl man sedan ska lyckas. Det finns studier som visar att om en förhørsledare misslyckas med den inledande kontakten spelar det ingen roll hur frågorna i förhöret sedan ställs.

– Miljön bör vara lugn och trygg utan störande inslag som exempelvis en radio som står på, säger Pär Anders Granhag. Som förhørsledare bör man även visa respekt och berätta vad syftet med förhöret är och ge personen chans att ställa frågor. Du ska även tänka på att inte sitta rakt mittemot den du förhör utan ge personen en möjlighet att vila blicken på något annat än dig.

Motivationen hos den förhörde i förhörssituationen har inte med minnesforskningen som sådan att göra, men en person som är avslappnad men ändå fokuserad minns mycket bättre än en person som känner sig stressad. Pär Anders Granhag påpekar även att förhørsledaren, för att minska stressen, kan säga att tystnad i ett förhör är okej och att man inte kommer att bryta in utan ge utrymme för den förhörde att minnas.

Vittnen och målsägare

Minnespsykologi handlar om personer som verkligen försöker minnas och vill bidra med information. Hur gör man då som förhørsledare för att skapa förutsättningar så att den förhörde minns så mycket som möjligt?

– För det första blir det hack i minnesprocessen om du som förhørsledare avbryter, säger Pär Anders Granhag. Detta har flera negativa effekter. Som förhörd känner man sig dels stressad, dels tänker man att det man pratade om inte var viktigt. Det inre fokus man har för att minnas störs.

Andra vanliga fallgropar är att förhørsledaren ställer ledande frågor och att det har att göra med den ingångshypotes denne har. Man vill få saker bekräftade istället för att mer objektivt söka information, och av samma anledning avbryter du någon för att komma vidare.

– Det är inte lätt att jobba objektivt och göra sig av med olika förhandsuppfattningar. Man måste akta sig för att vara ledande i sina frågor för att få en hypotes bekräftad. Personen måste få berätta fritt.

Föreberedelser a och o

Pär Anders Granhag menar att förberedelse är a och o för att kunna hålla kursen under ett förhör.

– Som förhørsledare bör man ställa sig frågan vad det kan finnas för minnesledtrådar som vittnet har hjälpt av om jag återinsätter personen i den kontext som rådde när iakttagelsen gjordes. Du ska göra detta på ett sätt som inte är ledande genom att exempelvis ställa frågor som handlar om vart personen var på väg och vad denne hade gjort innan, om personen hörde några speciella ljud och hur denne kände sig.

Vi kan säga att vittnet berättar sig fram till information genom att ge många detaljer om hur exempelvis en bil såg ut. Då ökar chanserna till att denne kommer ihåg registreringsnumret.

– Ställer du frågan om numret direkt är inte chansen lika stor att personen kommer ihåg det, säger Pär Anders Granhag. Att ställa en fråga till ett icke uppvärmt minnessystem är som att springa ett hundrameterslopp om du inte är uppvärmd – det går sämre.

Att förhöra en misstänkt

CLIP:s studier visar att en skyldig person berättar på ett annat sätt än en oskyldig. Den skyldiga undviker systematiskt vissa saker, medan den oskyldiga i regel berättar som det var. Detta måste förhørsledaren vara medveten om.

– Det är naivt att tro att den misstänkte erkänner om man lägger fram den kritiska informationen på bordet, säger Pär Anders Granhag. Den misstänkte kontrar då ofta med en förklaring och då blir det förhørsledarens uppgift att slå hål på den. En grundprincip är att man måste använda sig strategiskt av att den misstänkte inte vet, eller vet väldigt lite, av det förhørsledaren vet.

Han berättar att tekniken att använda den kritiska informationen strategiskt är svår.

– En förhørsledare måste få den misstänkte att tala om en händelse genom att delge viss information på ett korrekt men oprecist sätt så att den misstänkte inte får för mycket information. Det handlar alltså om värdering av bevis och hur man använder den. Detta är inte så utbrett inom Polisen som man kanske kan tro. Polisen bör införa en enhetlighet och ett systematiskt sätt att arbeta på för att lyckas i ännu fler förhörssituationer.

För den intresserade

”Handbok i rättspsykologi” – Sven Å Christiansson och Pär Anders Granhag (red). Boken är skriven av 23 författare som alla är specialister på rättspsykologi. Läs mer om den på notissidorna under Boktips. ■

Pär Anders Granhag

Utredningar vi minns

■ TEXT OCH FOTO MARIA HÄLLQVIST

Erfarna utredare i myndigheten ger sin syn på hur utredningsverksamheten har förändrats genom åren samt delar med sig av sina mest minnesvärda utredningar.

- ◀ Mats Antonsson, grova brottsroteln, kalla fall
Mellan 1989 och 1995 var Mats Antonsson på dåvarande våldshoteln. Därefter var han på länskriminalpolisens utredningsrotel fram till 2004. Mellan 2004 och 2008 var han på särskilda utredningsgruppen (SU) och de senaste två åren har han arbetat med mord i kalla fall-gruppen.

Under tiden Mats Antonsson har arbetat inom Polisen har han sett kriminalpolisen ändras från att ha varit uppdelad i olika rotlar beroende på brottstyp, till att länskriminalpolisen bildades.

– Genom att specialrotlarna försvann, försvann även vissa typer av specialkompetenser vilket gjorde att en del typer av ärenden blev lidande, exempelvis bedrägerier. Nu har vi börjat gå tillbaka lite till det gamla sättet att arbeta igen genom att vi inom länskriminalpolisen bildar grupper som specialiserar sig på specifika typer av brott.

En negativ utveckling han vill lyfta är det faktum att skrivcentralen togs bort på 90-talet. Något han däremot ser som en positiv utveckling är att man satsat mer och mer på utbildning för utredare.

Den mest minnesvärda utredningen

Den utredning som Mats Antonsson ser som den mest minnesvärda han arbetat med handlade om när Polisen beskötts i Linköping tio dagar efter Malexander-morden. Han lånades ut till Linköping som förhørsledare och fick bland annat förhöra Lars Svartenbrandt. En annan stor utredning han arbetat med var Siba-utredningen, där han höll förhör med både Fabian Bengtsson och de två misstänkta.

– Signifikativt för båda dessa utredningar var att det massmediala trycket var helt enormt.

◀ Kent Karlsson, länskriminalpolis i Trollhättan
Kent Karlsson har arbetat som utredare sedan i början av 70-talet och har även varit chef för länskriminalpolisen i Trollhättan mellan 1999 och 2007. Under sina år inom Polisen tycker han att utredningsverksamheten har förändrats till det bättre.

– Den stora skillnaden är att vi är mycket bättre och mycket slagkraftigare i dag. Vi har fått en större erfarenhet genom alla de mordutredningar vi arbetat med. Våra tekniker är mycket duktigare i dag och samarbetet med tekniska roteln i Göteborg har blivit mycket bättre.

Den mest minnesvärda utredningen

Kent Karlsson jobbade med en utredning för tio år sedan som berörde honom otroligt mycket. Ärendet handlade om en 87-årig man som under lång tid vårdat sin sjuka hustru. När hans egen hälsa började svikta beslöt han att avsluta både hustruns och sitt eget liv med hjälp av sömntabletter.

– Han hade bestämt sig och förberett allt. Skrivit ett detaljerat testamente i vilket han till och med delat ut grönsakerna i grönsakslandet, berättar Kent Karlsson.

En släkting fann mannen, fortfarande vid liv, och tog honom till sjukhuset vilket räddade honom. Hustrun var däremot redan död och under förhöret erkände den gamle mannen allt.

– Vi hade häktningförhandling vid hans säng på Norra Älvsborgs länssjukhus. Efter en vecka på psyket skrev han ut sig själv och tog därefter livet av sig. Det var ett tragiskt ärende med ett väldigt annorlunda mord.

◀ Kent Bjursten, Nationella aktionsgruppen (NAG)
Kent Bjursten har varit utredare sedan 2001. Först på cityroteln i Göteborg fram till 2004, därefter på särskilda utredningsgruppen (SU) fram tills 2009 och nu på nationella aktionsgruppen på grova brottsroteln för organiserad brottslighet (GoBR) Han tycker att utredare i dag har blivit mer och mer beroende av stödbevisning som exempelvis telefonlistor, men också att man som utredare förlitar sig mer och mer på resultaten av forensiska undersökningar.

Den mest minnesvärda utredningen

Den utredning han minns bäst var fallet med pantbanksdirektören i Göteborg som blev kidnappad och brutalt misshandlad.

– Ärendet berörde mig väldigt mycket och jag lade ner min själ i det. Just att det var så ondskefullt och besinningslöst våldsamt. Jag kom nog sanningen ganska nära, men jag fick inte fram det där lilla sista. Jag önskar fortfarande att jag hade kunnat ge honom svar på varför de gjorde så mot just honom, säger Kent Bjursten. ■

Saknade pusselbitar?

■ TEXT OCH FOTO TOMAS CAHIER

Mer att läsa på
Intrapolis/Länsmannen.

PM, förhör och beslag är exempel på dokument som måste kopplas till rätt utredning för att handläggaren inte ska riskera att missa viktig information. Ytterst är det en fråga om rättsäkerhet.

► Kopplingarna mellan dokument och ärende ska göras i det datoriserade hjälpmedlet för utredningshantering inom Polisen; DurTvå. Mats Litstrand, ämnessakkunnig i utredning och lagföring vid planeringsenheten, ger sin syn på faran med okopplade dokument.

– Som jag ser det handlar det i första hand om rättsäkerhet, säger han. Bland de okopplade dokumenten kan det finnas ett förhör som friar en misstänkt från det brott han är misstänkt för.

Pust ersätter DurTvå på sikt I och med införandet av ”DurTvå-tvång” där även personella tvångsmedel ska redovisas, blir det ännu viktigare att hålla reda på okopplade dokument. Dessutom introduceras den första delen av verktyget PUST, Polisens mobila utredningsstöd, snart och vissa ärenden kommer då att hanteras i det systemet.

Pust blir vårt nya datoriserade utredningsstöd och ska i framtiden kunna

användas för alla typer av brott. Systemet provkörs just nu i Östergötlands län och kommer införas i en första version i vårt myndighet under våren 2011.

När Pust är helt införd, och Rar och DurTvå avskaffade, kommer hanteringen troligen bli enklare. Då har vi bara ett system och det kommer vara enklare att söka i, samtidigt gör Pust det möjligt att i många fall utreda klart på plats.

Vad är ett okopplat dokument? Okopplade dokument är handlingar som inte är kopplade till något ärende i DurTvå. Det kan till exempel röra

sig om förhör, PM, beslag eller inskannade handlingar.

– Handläggaren kan leta sig förtvivlad efter ett förhör som han vet är hållet, men som han inte hittar i DurTvå.

Ofta visar det sig att det ligger där men det är inte rätt adresserat, säger Marie Fernsand, civilutredare på utredningsenheten i polisområde Storgöteborg.

Ett dokument är okopplat om det skrivs utanför ärendet. Då måste den som är handläggare gå in i sitt ärende i DurTvå och koppla in handlingen.

– Då gäller det att den här personen kommunicerar med handläggaren, säger Ulrika Dragén, Västra Götalands systemförvaltare för DurTvå och Rar, polisens ärendehanteringsrutin för brottsanmälningar.

Marie Fernsand.

Mats Litstrand och Ulrika Dragén.

Handlingen kan också bli okopplad när någon skriver in diarienumret fel, om det inte finns något ärende att koppla till än eller om dokumentet inte ska redovisas i DurTvå.

– I många fall är det ärenden som inte hanteras i DurTvå, det är kvar i Rar, säger Ulrika Dragén. Det är även viktigt att skriva in diarienumret exakt rätt, annars förblir dokumentet okopplat. Ett rätt inskrivet diarienummer ser ut så här, om ärendenumret är 1234 och året är 2010: 1400-K1234-10.

Några enkla råd

Listan på okopplade dokument kan bli lång i DurTvå. Många dokument är dubletter eller handlingar som inte ska redovisas där. De måste gås igenom och rensas vilket är mycket tidskrävande.

Marie Fernsand visar hur hon går igenom listan med okopplade dokument.

– Dokument får inte rensas bort innan man kontrollerat om de ska ingå i någon utredning, säger Marie Fernsand. Vid rensning bockar man i ”redovisas inte i DurTvå.”

Varje enhet ansvarar för att rensa de okopplade dokument som hör till dem.

– Det måste göras åtminstone en gång i veckan, och sannolikt dagligen när personella tvångsmedel är i drift i DurTvå, säger Mats Litstrand.

Ett annat enkelt råd för att minska antalet okopplade dokument är att den som lägger in en handling alltid kryssar i rutan ”Redovisas inte i DurTvå” när det är aktuellt. Om man exempelvis lägger in förhör till trafikärenden,

som inte ska redovisas i DurTvå, ska rutan kryssas i.

Läs mer om DurTvå och Rar på Intrapolis under Arbetsstöd och regelverk/Stödverksamhet/Telefon, IT och radio/IT-system A till O.

Läs mer om Polisens utredningsstöd Pust på Intrapolis under Projekt och samverkan/ Projekt inom Polisen. ■

Vad är vad?

- Rar: Rationell anmälningsrutin, polisens ärendehanteringsrutin för brottanmälningar
- DurTvå: Datoriserad utredningsrutin
- Pust: Polisens nya mobila utredningsstöd, vars första version införs i Västra Götaland under våren 2011

Polisen måste lösa fler seriebrott

■ TEXT CAMILLA JANSSON / FOTO CAMILLA JANSSON OCH SOPHIA SÅNGLÖF

För att vi inom Polisen ska bli bättre på att klara upp seriebrott krävs bland annat en förändrad attityd, tydligare fokus på brottsupplärning tidigt i ärendena och bättre samordning myndigheterna emellan.

Det visar en nationell utredning som genomförts under ledning av biträdande länspolismästaren Klas Friberg.

► Klas Friberg menar att det är angeläget att öka kunskapen om vad den här typen av brott betyder för målsägarna, inte minst när det gäller åldringsbrott. Han säger att många upplever det som en mycket traumatisk och integritetskränkande händelse att ha blivit bestulna på värdesaker, hemma eller kanske i affären.

– Målsägarna känner sig skamsna. Deras obehag eller oro kanske inte alltid står i proportion till värdet av det som de blivit bestulna på, men deras känsla måste vi ta på allvar och stärka vår förmåga att klara upp den här typen av brott.

Samordning krävs

En annan viktig åtgärd, enligt utredningen, är att skapa förutsättningar för att en myndighet ska vilja samordna ärenden även utanför den egna myndigheten – trots att förundersökningen då kanske växer och blir en nationell utredning. I dag finns risk att en myndighet undviker att samordna en förundersökning av rädsla för att det kommer att kräva stora resurser, som riskerar att ta tid från den egna, löpande produktionen.

Ett förslag är att avsätta en pott med centrala medel som myndigheterna

kan äska ifrån, ett annat att prioritera seriebrott i Polisens planeringsföretsättningar.

Förändrad attityd

Ett av de svåraste men viktigaste åtgärdsförslagen är att alla berörda inom Polisen, på olika nivåer, behöver förändra attityden till den här typen av brott. Varje enskild polis kan bidra till att vi totalt blir bättre på att upptäcka och klara upp seriebrott.

– Det är avgörande att alla involverade redan tidigt i en utredning tänker tanken att det kan vara fråga om seriebrott och hanterar ärendet därefter, säger kommissarie Henrik Lycke, sekreterare i utredningen.

– Om det senare visar sig att det är frågan om seriebrottslighet är alla spår och bevis från samtliga de brott som verkar hänga ihop avgörande för möjligheten att klara upp brotten.

Det handlar om att hela tiden ha ett brottsupplärande perspektiv, även kring de brott som kanske upplevs

som ”vanliga”. Varje pusselbit är viktig för möjligheten att kunna utreda och lagföra.

Det gäller att göra rätt förstahandsåtgärder och säkra spår, även utanför den omedelbara brottsplatsen. Henrik Lycke fortsätter:

– Det kan handla om att leta efter fimpar i ”väntläget” utanför portuppgången eller att titta på övervakningsfilmer från affären runt hörnet.

Henrik Lycke

Nationellt ansvar för samordning

Han menar att Polisen allt för sällan upptäcker seriebrott eftersom vi inte klarar av att kartlägga dem.

– Många sitter med varsin pusselbit utan att ens veta att det finns ett pussel att lägga. Med ett utpekat nationellt ansvar för samordning, och ibland även styrning, kan vi bli bättre på att upptäcka, utreda och lagföra seriebrott.

Utredningen föreslår därför att Rikskriminalpolisen får ett samordnande uppdrag, men även mandat att i vissa ärenden peka ut en myndighet som ansvarig. Dessutom är tanken att myndigheter ska utses som sakkunniga för olika typer av brott. De ska kunna ge stöd, utveckla metoder och i viss mån samordna och utreda brott av den typ de är ansvariga för. De brottstyper som kan vara aktuella som seriebrott på mängdbrottsnivån är

stöldbrott med olika modus, bedrägerier, brott mot äldre och vissa sexualbrott. På varje myndighet ska det även finnas sakkunniga specialister.

Del i utredning om mängdbrott
Utredningen pekar även på att IT-systemen behöver utvecklas, till exempel Rar och DurTvå, så att det enkelt går att söka och synkronisera information om olika brottsutredningar över myndighetsgränserna.

Utredningen om seriebrottslighet är en del i den nationella utredningen om hur Polisen kan öka förmågan att utreda mängdbrott. Den utredningen har genomförts under ledning av länspolismästaren i Värmland, Dan Persson. Resultaten redovisades till rikspolischefen Bengt Svenson den 30 september 2010. ■

POOLS

En nödvändig skilsmässa?

TEXT TOMAS SEGER / FOTO OCH ILLUSTRATION INFORMATIONSENHETEN

Från och med årsskiftet övergår internutredningarna till en ny avdelning inom Rikspolisstyrelsen. Huvudsyftet är att öka förtroendet för verksamheten, både hos allmänheten och inom Polisen. På köpet följer praktiska vinster, men också en hel del frågor om integritet.

► Omorganisationen träder inte i kraft förrän vid årsskiftet, men redan i juni gick flyttlasset från Polishuset i Göteborg för de sex utredare som jobbar med internutredningar i Västra Götalands och Hallands län. Numera delar de lokaler i Gårda i Göteborg med tre åklagare från Riksenheten för polismål. Flytten är en följd av den nya organisationen. Tanken är att arbetet i så hög grad som möjligt ska ske avskilt från övrig polisverksamhet.

– Verksamheten ska vara fristående från den lokala polismyndigheten både organisatoriskt, hierarkiskt och lokalmässigt. Det ska leda till att risken för jäv minskar, säger Johnny Calvin, chef för internutredningen i Västra Götaland och Halland.

Johnny Calvin.

Lättare att samordna arbetet
Samtliga ärenden på internutredningen är åklagarledda. Genom att åklagarna och utredarna nu sitter i samma lokaler blir det lättare att på ett effektivt sätt samordna arbetet. Ytterligare en fördel är att alla inkommande ärenden diarieförs vid den nya avdelningen inom Rikspolisstyrelsen, för att därefter fördelas mellan landets sex regionala internutredningsenheter. Det innebär att en hel del ärenden kan skrivas av redan på central nivå, enligt Johnny Calvin:

– I många fall kan man direkt se att

det inte föreligger något brott. Det kan istället handla om att någon vill skriva av sig sin frustration efter att exempelvis ha blivit omhändertagen för fylleri. Sedan är det visserligen inte säkert att det inleds förundersökning i alla ärenden som fördelas till Göteborg, men det finns åtminstone någon substans i dem.

Hur nära kontakt med kollegorna?
I spåren av den nya organisationen väcks samtidigt andra frågor som handlar om integritet. Vilken närhet kan de som jobbar med internutredningar ha till den tidigare hemmamyndigheten och dess anställda? Var är det vettigt att

sätta gränserna för att behålla trovärdigheten?

– Det finns flera frågor där man måste ta ställning till hur kontakten med före detta kollegor ska hanteras. Hur gör man till exempel med fika, utbildningar, tjänsteskjutningar och fysisk träning i Polisens lokaler? Diskussionen pågår, och det återstår att se var den landar till slut, säger Johnny Calvin.

Finns fortfarande en risk

Trots omorganisationen går det inte att komma ifrån att det finns en risk med ett system där poliser utreder poliser, menar Johnny Calvin. Därför

hade han personligen sett att en helt fristående aktör hade tagit över internutredningarna. Länspolismästare Ingemar Johansson är inne på samma linje:

– Flera utredningar har under årens lopp visat att internutredningarna har haft en hög kvalitet och att de har varit objektivt gjorda. Kanske skulle man ändå ha gått ett steg längre och låtit en helt fristående myndighet sköta den här typen av utredningar. Men nu har regeringen bestämt sig för den här lösningen, och jag tror att det blir bra.

Vill avdramatisera verksamheten
Johnny Calvin ser gärna att internutredningsverksamheten avdramatiseras. Att redan på polishögskolorna informera blivande poliser om verksamheten tycker han därför är en bra idé.

– Som polis blir man ibland föremål för någon form av utredning. Och för en polisman i yttre tjänst kommer det rimligen att hända någon gång förr eller senare. Det är inget konstigt eller märkvärdigt, och behöver inte betyda att man gjort sig skyldig till brott. Kan nya poliser informeras om det här så kan de förhoppningsvis känna sig tryggare i sitt arbete. ■

Internutredningen

- Förutom i Göteborg finns internutredningsenheter i Stockholm, Malmö, Linköping, Västerås och Umeå
- De sex utredarna i Göteborg är samtliga kommissarier
- Enheten utreder, förutom polisanställda, även åklagare och domare
- Enheten hanterar cirka 550 ärenden per år från Västra Götaland, samt cirka 60 från Halland

Hans-Olof Sandén, chef på förvaltningsavdelningen.

Att nå resultat – tillsammans

TEXT HANS-OLOF SANDÉN / FOTO TEKNISKA ROTELN
/ILLUSTRATION MARIA HÄLLQVIST

► I KORRIDOREN UTANFÖR klassrummet har en liten skara upphetsade elever samlats. De har alla uppmärksamheten riktad mot den stora anslagstavla som hänger på väggen. Den som tränger sig fram kan läsa de senaste resultaten på tentamen i företagsekonomi. Alla jämför sig med varandra och man visar empati med den som inte lyckades så bra och försöker med illa dold avundsjuka berömma den som lyckats desto bättre. Någon argumenterar högt om hur orättvis rättningen har varit och får genast sympati från dem som ligger under medel.

I EN SOFFA en bit bort sitter två killar och spelar spel på sina mobiltelefoner. Den ene ser över axeln på den andre och undrar vad denne har för highscore. Svaret synliggör skillnaden dem emellan. ”Ha då har jag bättre än du!” Den andre tittar plötsligt nedstämt ner på mobilen. Ska han strunta i påpekandet eller ska han sätta igång att bättra på resultatet? Han som var så nöjd med det han åstadkommit. Utan förvarning har han nu ofrivilligt ryckts ur sin förnöjsamhet och istället hamnat i besvikelsens famn.

GENOM FÖNSTRET I matsalen kan man se hur skolmästerskapen börjar närma sig finalen. Funktionärerna har dragit på sig sina överdragskläder och är nu på väg till löparbanan där stafettlagen står uppställda för att snart ta plats i startblocken. Det är så enkelt. Alla vet vad det går ut på. Det lag som först passerar mållinjen är det lag som vinner. I veckor har man förbättrats sig, peppat varandra och sprungit mil efter mil i elljusspåret. Det är nu det gäller – det är nu man har chansen att visa på resultat.

ÖVERALLT OCH JÄMT jämför vi oss med varandra och diskuterar resultat. Inte alltför sällan kan vi i vår resultativer uppleva stress, prestationsångest eller ren trötthet. Måste livet vara en enda lång tävling och vad är målet med allt? Jag redovisade flest förundersökningar så därför vann jag och dör nu med ett leende på läpparna – eller vadå?

”PANG” STARTSKOTTET LJUDER och veckor av intensiva förberedelser tillsammans med mina lagkamrater är nu inne i en efterlängtdad slutspurt. Vi är fyra i laget. Vi är inte bättre än vår svagaste länk. Men vi är bättre tillsammans än vi är var och en för sig.

Vi känner varandra innan och utan, är utvalda och tillhör något större än bara oss själva. Benen fylls av spring, adrenalinet rusar och känslan av medvind gör att vi flyger fram.

DEN 26 AUGUSTI 1999 i Sevilla, Spanien, sträcker Michael Johnson upp händerna i luften efter att ha vunnit på 400 meter. Resultattavlan visar 43,18 vilket är nytt världsrekord. Nio år senare springer fyra jamaicaner samma sträcka. Det är ett välmeriterat stafettlag som radar upp sig och som läser 37,10. Skillnaden är för stor, Michael är ohjälpligt efter. Samtidigt som skillnaden visar på vilken potential det finns i samarbete.

DEN SOM VILL nyttja kraften i gemenskap måste dock anpassa sig och ställa upp bakom de mål och de förutsättningar som gäller. Varken Usain Bolt eller Michael Johnson har haft tanken att ifrågasätta om de verkligen ska springa 400 meter eller om tiden mäts på rätt sätt eller att man inte får knuffas. När de står på startlinjen har de valt att följa det som gäller. De har valt att inte hoppa tresteg eller kasta diskus. Allt annat är otänkbart om det är överst på pallen man vill stoltsera. ■

Väst på krogen = förargelseväckande beteende?

■ TEXT BARBRO JÖNSSON / FOTO TEKNISKA ROTELN

De bad mig skriva något för rättsrutan i Länsmannen. Efter att först ha sagt vaddåför? så började jag fundera över innehållet.

Det är ungefär som att skriva uppsats i skolan, skriv om nå't kul, eller (ännu värre) skriv om något som ligger dig varmt om hjärtat. Har ni någon gång kommit på något kul eller något som ligger er varmt om hjärtat i de lägena? Nä, tänkte väl det.

► Nå, jag funderade och funderade och glömde bort det och kom på det och funderade igen ett tag, och inte poppade det upp något tema eller ämne att skriva artikeln om. Däremot började det röra sig tankar om vad vi ska ha en rättsruta till. Jag tycker att den ska vara ett tydligt stöd för den operativa verksamheten och att innehållet ska vara anpassat till de frågor som man funderar över där.

Vad vill ni läsa om?

Vad tycker ni? Vad vill ni läsa i rättsrutan? Ska jag välja ämne för varje nummer? Vill ni kunna ställa frågor? Vill ni inte ha någon rättsruta? Vill ni ha några återkommande punkter? Ja, kort sagt, hör av er till redaktionen med synpunkter inför nästa nummer.

Västförbud på krogen?

Nu tänker jag använda mig av mitt privilegium att ta upp ett för mig aktuellt ämne.

Som ni kanske vet beslutade Göteborgs stad den 3 juni 2010 om ett så kallat västförbud i riktlinjer för alkoholserving våra krogar. Beslutet överklagades av en medlem i HA och nu i dom den 4 oktober 2010 har

Förvaltningsrätten i Göteborg beslutat upphäva beslutet med hänvisning till yttrandefriheten.

Den formulering som är ifrågasatt är följande:

”För att skapa och trygga en god arbetsmiljö för restaurangens anställda och en trivsam miljö för restaurangens gäster ska restaurangen inte tillåta den speciella dresscode, till exempel västar med emblem, som förekommer inom organisationer med huvuddelen straffade medlemmar.”

Förargelseväckande beteende

Inom myndigheten finns sedan tidigare riktlinjer som tar sikte på hur frågan kan hanteras av polisen om en krögare ber om hjälp. De går ut på att när en person inte tar av sig västen trots uppmaning så kan det bedömas som förargelseväckande beteende om övriga gäster reagerar. Vidare handlar de om att reglerna i PL 13 § är tillämpliga.

Förvaltningsrätten behandlar frågan om förargelseväckande beteende i sin dom och konstaterar därvid att för att ett yttrande som i sig inte är

Barbro Jönsson, chefsjurist.

kriminaliserat (att bära väst anses som ett yttrande), ska anses falla utanför skyddet för yttrandefriheten krävs att yttrandet till formen tar sig ett förargelseväckande uttryck och inte enbart har ett förargelseväckande budskap.

Vi fortsätter som vanligt

Om man läser domen mot de riktlinjer som finns utfärdade kan jag konstatera att i dem beskriver vi just att yttrandet (att bära väst) tar sig ett förargelseväckande uttryck genom att man inte respekterar omgivningens oro och rädsla. Detta räcker enligt min uppfattning, tills en domstol sagt annat, för att såväl reglerna om förargelseväckande beteende som PL 13 § ska vara tillämpliga. Vi fortsätter alltså som vanligt! När ett ärende av det här slaget dyker upp prövar vi om det som hänt faller in under bestämmelserna och gör det det så ingriper vi!

Hör av er!

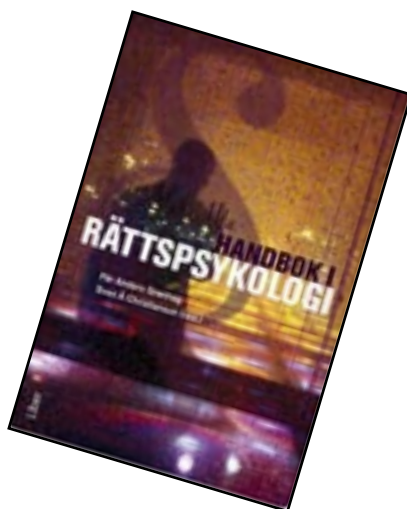
Det här var allt för den här gången. Glöm inte att höra av er med synpunkter på innehållet i rättsrutan! ■

Boktips

Handbok i rättspsykologi Sven Å Christiansson och Pär Anders Granhag (red.) Liber

BOKEN ÄR SKRIVEN av 23 författare som alla är specialister på rättspsykologi, och är en grundbok i ämnet som ger en heltäckande bild av var den vetenskapligt ba-

serade rättspsykologiska forskningen står i dag. Boken täcker även områdets många delteman, till exempel vittnespsykologi, förhörsmetodik, gärningsmanprofilering, bevisvärdering och viktologi. ■

Kollegor som gått i pension från juli till oktober 2010

Eva Karlsson, Hugo Melander, Bengt Åberg, Göran Fäldt, Ing-Marie Andersson, Cecilia Schill, Mats Emanuelsson, Kenneth Fredriksson, Bert Olsson, Lars Karlsson, Rolf Lundgren, Sonja Olausson, Bo Molin, Leif Börjesson, Jan-Åke Hagberg, Kerstin Lundström, Rune Edman, Kennet Andersson, Leif Gustafsson och Bengt Johansson. ■

Källa: Personalstödsenheten

Ny förhandlingsberedskap i myndigheten

■ TEXT OCH FOTO TOMAS SEGER

DEN 1 OKTOBER trädde myndighetens nya förhandlarberedskap i kraft. Dygnet runt under hela året finns numera två förhandlare i beredskap, redo att snabbt finnas på plats i händelse av en förhandlar-situation.

Tidigare har verksamheten i Västra Götaland snarare varit baserad på den enskilde förhandlaren s möjligheter att kunna ställa upp när en situation har uppstått, men den nya organisationen innebär flera fördelar, säger myndighetens förhandlarkoordinator Marko Lappalainen.

– Dels blir det lättare för de förhandlare som har beredskapen att både praktiskt och mentalt förbereda sig på att behöva rycka ut med kort varsel. Med ett beredskapsschema blir det dessutom enklare för vakthavande befäl på LKC eller yttre kommissariaten att på ett och samma telefonnummer

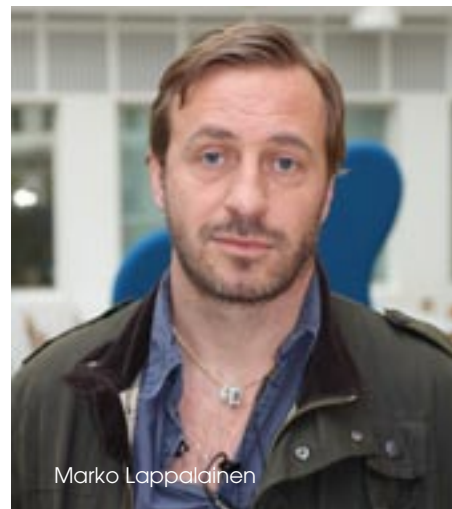
snabbt få tag i de förhandlare som för tillfället har beredskapen.

I VÄSTRA GÖTALAND finns för tillfället 21 nationellt utbildade förhandlare. 14 av dem ingår i beredskapen, vilket innebär att varje förhandlarpar – de jobbar alltid två och två – står beredda var sjunde vecka. Och då handlar det om sju dagar, dygnet runt.

– Alla våra förhandlare har andra tjänster i myndigheten i vanliga fall. När larmet går har de en inställetid på högst en timme, oavsett om de befinner sig på jobbet eller i hemmet, berättar Marko Lappalainen.

DE FLESTA TILLFÄLLEN då förhandlare används har ett samband med piketens insatser. Organisatoriskt ligger förhandlarverksamheten därför under piketenheten.

– Vi är polisförhandlare i krissituation, och jag ser förhandlings-

Marko Lappalainen

biten som ett verktyg som polisinsatschefen har att använda sig av i allvarigare situationer, säger Marko Lappalainen.

Den nya förhandlarberedskapen är tills vidare en försöksverksamhet och ska utvärderas framöver. ■

 Hälsa
med
Lotta

De hetaste träningsformerna

TEXT LOTTA LÖVDAHL / FOTO MARIA HÄLLQVIST

Regelbunden motion är a och o! För att skapa regelbunden motion krävs lust. Tycker man inte att det man utövar är roligt, utan man motionerar endast för att man vet att det är bra att röra på sig, håller träningen inte i sig mer än ett par veckor.

Anledningen till detta är oftast att man inte har hittat någon aktivitet som passar en själv. Så våga testa nya träningsformer! Nedan kan du läsa om de hetaste träningsformerna just nu: Zumba, Cross fit, träningsresor och Indoor walking.

ZUMBA ÄR EN av landets hetaste träningsformer just nu. Zumba är ett danspass där du med enkla steg rör dig till latinamerikansk musik som samba, reggaeton, merengue och cha-cha. Träningen passar personer som gillar att röra sig till musik och som inte är rädd för att svänga på höfterna.

POLISER ÄR KÄNDA för att tränat cross fit under många år. Nu har dock träningsformen expolerat runt om i landet. Cross fit är ett styrke- och konditionsprogram byggt på ständigt varierade funktionella rörelser utförda under hög intensitet.

Vår värld är full av rörelser. Vi utför rörelser som stå, sitta,

kasta, lyfta, putta, dra, klättra och springa helt naturligt. Vi har gjort detta sedan urminnes tider. De är en del av vår design. Det är dessa naturliga rörelser som ligger till grund för övningarna som inkluderas i Cross fit-träningspass. Träningen är väldigt effektiv och en central del av Cross fit är att övningarna utförs mot klockan. Antingen ett givet antal övningar så snabbt som möjligt, eller en given tid under vilken man ska utföra så många rundor man kan av ett visst antal övningar.

ATT ÅKA IVÄG på en tränings-/wellnessresa utomlands har blivit otroligt populärt. Under en vecka

får man tillsammans med andra människor från hela Sverige (ibland hela världen) en skön blandning av sol, bad, vila, gemenskap och en massor av träning. Träningsresorna, som oftast är under en veckas tid, passar såväl nybörjare, som träningsvan, ensam resenär som familj.

INDOOR WALKING VAR årets nykomling förra året. Träningsformen har kanske inte exploderat som man trodde men flera träningsanläggningar erbjuder denna träningsform. Indoor walking är en form av ledarledd konditionsträning där deltagarna går på en crosstrainer i takt till musiken (fötterna rör sig i gång eller löptempo). Passet varieras genom olika motstånd och tempo. Indoor walking passar alla, från nybörjare till vältränad och ska vara skonsamt för leder.

VILL DU VETA var man kan testa på dessa träningsformer kan du kontakta mig eller din hälsoinspiratör. ■

NAMN: Claes Johansson
ARBETAR: som polisenhetschef för Östra Fyrbodalen
ÅLDER: 57
FAMILJ: "ja"
FRITID: teater- och revyverksamhet
TRE ORD SOM BESKRIVER CLAES: glad, engagerad och fokuserad
KURIOSA: Han fick Trollhättans kommuns kulturpris 1998. 1984 spelade han i en musikal på Södra teatern i Stockholm.

Claes Johansson

■ TEXT PIA GOKSÖYR / FOTO MARIA HÄLLQVIST

Under dagen intar han polisrollen, seriös och fokuserad, och på kvällarna har han under många år stått i strålkastarljuset med smink – i teatraliska och musikaliska utlevelser.

► Claes Johansson är polisenhetschef i Östra Fyrbodal, vilket antagligen många vet. Vad man däremot kanske inte vet är att hans liv ägnats åt såväl hans poliskarriär som till att stå på diverse teaterscener. Man vet nog inte heller att den framlidne brittiske komikern och magikern Tommy Cooper är en stor förebild för honom.

– Tommy Cooper gör mig alltid glad och imponerar på mig med sin mimik, fitness och genom sin snillrika, genialiskt briljanta crazyhumor av typiskt brittiskt snitt, säger Claes och ler.

Calle Flygare lockade

Claes är född och uppvuxen i Trollhättan och har varit polis sedan 1974. Han har aldrig ångrat sitt yrkesval och tycker fortfarande att det är roligt att gå till jobbet. Men det fanns tankar på att bli skådespelare under gymnasietiden, teatern har alltid varit en viktig del av hans liv. Det gick till och med så långt att han sökte till Calle Flygares teaterskola i Stockholm. Claes fick ett brev med kallelse till en audition, men efter ett ”bekymringssamtal” med sin far avstod han. Hans far tyckte att man skulle skaffa sig ett hederligt yrke.

Brevet från Calle Flygare ligger fortfarande kvar i Claes hem och teatern har aldrig lämnat hans liv. Claes har bland annat medverkat i revyer, musikal, krogshower och barnteatrar, både som aktör och författare.

Länsmannen träffar Claes Johansson i restaurangen på Innovatum Teknikpark i Trollhättan. Restaurangen, som tidigare var en industrilokal, har även varit Claes teaterscen under några år på 90-talet. Han pekar upp i det mycket höga taket i lokalen, skrattar och berättar;

– I en föreställning kom jag ned från taket utklädd till gås, med min skånskfödde kompis Bengt på ryggen som Nils Holgersson. Vi hängde över publiken och levererade en massa dåliga vitsar, berättar Claes och ler pillemariskt. Jag var livrädd hela tiden! Det var ju trots allt tjugo meter upp till tak och jag är rejält höjdrädd.

I kantarellkostym

Claes berättar också om när han under en repetition, utklädd till trattkantarell, föll ned från scenen och rakt ned i en kundvagn, full med verktyg. Han blödde ymnigt i huvudet efter fallet och trots att han inte tyckte att det var nödvändigt blev han tvungen att uppsöka ett sjukhus.

– Jag kunde ju inte komma till doktorn och säga att jag varit utklädd till trattkantarell och ramlat ned i en kundvagn.

Claes åkte till sjukhuset, dock utan sin kantarelldräkt, och när läkaren dök upp i undersökningsrummet ställde han givetvis den obekväma frågan om vad som hänt.

– Jag ljög för att rädda situationen och sa att jag gått in i en dörr. Läka-

ren köpte inte detta och jag frågade om han tyckte att det lät bättre att jag varit utklädd till trattkantarell och ramlat ned i en kundvagn. Efter att ha funderat ett tag på vad han skulle skriva i journalanteckningen sa han att ”Du Claes, vi håller oss till dörren”.

Viktigt att fortsätta utvecklas

Claes har varit polis i många skepnader. Ordningspolis, yttre befäl, spanare, narkotikapanare, utredare, utredningsbefäl på jouten, kriminalchef, närpolisområdeschef och nu polisenhetschef, nästan hela tiden med placering i Trollhättan.

– För mig är det viktigt att inte stanna för länge på ett ställe, säger Claes bestämt. För egen del är det ett sätt att bibehålla intresset och utvecklas inom ett så mångfacetterat yrke som polisycket är. Jag har nu möjligheten att använda den kunskap och erfarenhet jag har fått och skaffat mig genom åren och använda detta i praktiskt ledarskap. Men när det gäller chefsrollen tror jag att personalen heller inte är betjänt av en chef som sitter för länge.

Han öppnar sin ena skrivbordslåda, tar fram ett par löständer av vampyrmodell, stoppar dem i sin mun och ler stort och konstaterar att man ibland måste tillåta sig att ha skoj även på jobbet. ■

Vad anser du vara en utredares viktigaste egenskap?

TEXT INGRID ADETUN / FOTO INGRID ADETUN, MARIA HÄLLQVIST OCH THOMAS TELL

Posttidning B

Returadress: Polisen/Länsmannen
Box 429, 401 26 Göteborg

◀ Bengt-Åke Nilsson, utredare, LKP grova brottsroteln

– En viktig egenskap för en utredare är förmågan att skapa kontakt med olika människor, eftersom att du i en utredning kommer i kontakt med så många olika människor – både målsägare, misstänkta och vittnen. Syftet med våra kontakter och samtal är ju att klarlägga olika händelser och skeenden, även sådana som kan vara svåra att tala om av personliga skäl.

Tony Parkvik, utredare, LOP sjö ▶

– I mitt fall handlar det om att vara säker i min yrkesroll, att kunna lagstiftningen och att kunna ta folk på rätt sätt. Det gäller att prata med fiskare på fiskares vis eller sjökaptener på deras vis. Att ha ett gott självförtroende men ändå vara ödmjuk. I mina utredningar har jag mycket kontakt med Fiskeriverket och Transportstyrelsens jurister. Det gäller att vara väl förberedd och kunna bereda ärendena så bra som möjligt. Att vara snabbfotad i en situation, men inte för snabb – då blir det bra.

◀ Morgan Hall, utredare, Trollhättan

– Om vi är noggranna i vårt utredningsarbete produceras bra förundersökningar till åklagarna. Får åklagarna bra material så blir det bra åtal. Med bra förundersökningar och bra åtal blir det bra påföljder.

Peter Flysjö, utredare, Borås ▶

– Det är viktigt att man är analytisk, objektiv och har överblick över ärendet. Man bör också vara öppen för den man har att göra med. När det gäller målsägaren har den personen vissa kriterier och man måste tänka på att inte gå på för mycket utan att vara försiktig när man ställer vissa frågor. Att ha en empatisk förmåga är aldrig fel.

◀ Berit Andersson, utredare, Alingsås

– Jag anser att man ska behandla alla lika då det inte är min sak att döma, det finns det andra som gör. Det är min sak att ta reda på fakta – vad det är som har hänt. Jag har den policyn att jag behandlar alla såsom jag skulle vilja bli behandlad själv. Det är det viktigaste för mig.

